

De 4e dan-barrière in laido

七転び八起き - nana korobi ya oki

Val zeven keer, sta acht keer op

Als het je in eerste instantie niet lukt, probeer het dan opnieuw

Versiebeheer

Beschrijving	Naam	Datum
Origineel Engelse tekst	Peter West	2009
Vertaling naar nederlands	Patrik Demuynck VKIJF TC Iaido	2024
Gebruik VKIJF Sjabloon	Luciano Cinelli VKIJF Dossier beheerder Iaido	29/12/2024
Verbetering / goedkeuring voor publicatie v2024_2	Patrik Demuynck	30/12/2024

Inhoudsopgave

Versiebeheer	2
Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Inleiding	3
Analyse.....	3
Behalen van 4^e Dan.....	4
Verwachtingen voor 4^e Dan.....	5
Slot	6
Ogura Noboru hanshi's commentaar op Iaido	7
Technische vaardigheid en spirituele groei	7
Kwalificatienormen en specifieke examenvereisten.....	8
Grading requirements Ogura sensei	9

Voorwoord

De afgelopen jaren heb ik opmerkingen gehoord over de toenemende moeilijkheidsgraad van de 4e dan-examens in Iaido en het viel me op dat het aantal mensen dat 4e dan probeerde, maar niet slaagde voor dat niveau, is toegenomen. Als dojoleider heb ik lesgegeven aan studenten die de 4e dan hebben gehaald en anderen die nu 3e dan zijn, en verwachten binnenkort 4e dan te worden. Ook heb ik deel uitgemaakt van wedstrijdpanels en beoordelingspanels voor 4e dan.

Peter West (7^e Dan – Kyoshi)

Inleiding

Wat volgt zijn persoonlijke observaties en meningen. Ze weerspiegelen op geen enkele wijze enig beleid, uitspraken, etc. van de BKA of de ZNKR, als die er al zouden zijn...

De meest wijdverbreide opvatting is dat 4e dan moeilijker is geworden. Dit lijkt misschien het geval te zijn omdat de norm, naar mijn ervaring, consequenter wordt toegepast door de beoordelingspanels dan vroeger. Lange tijd hanteerde de EKF een jaar minder wachttijd dan de ZNKR tussen alle graden boven de 2e dan. Maar dit is al enkele jaren niet meer het geval. Dat zou moeten betekenen dat kandidaten voor de 4e dan minimaal 2 jaar MEER training hebben voordat ze zich aanmelden, en dat ze veel beter voorbereid en meer ervaren zouden moeten zijn voordat ze de uitdaging van 4e dan aangaan. Maar het lijkt er op dat het slagingspercentage zelfs is gedaald...

Analyse

Wanneer men dit onderzoekt is het onmogelijk om de vereiste norm vanuit enig zinvol en objectief perspectief te onderscheiden. Dit stadium is gewoon een barrière die overwonnen moet worden. Pas later, met meer kennis en ervaring, kan men beter en preciezer zien wat er nodig is. Alleen al om deze reden kan ik niet zeggen of de 4e dan nu moeilijker is dan toen ik hem zelf in 1987 aflegde. Maar ik ben er wel van overtuigd dat de eisen in de loop van de afgelopen tien jaar weinig zijn veranderd. Een tweede vaststelling is de wijdverbreide opvatting dat toen de ZNKR de promoties van de 9e en 10e dan-graad liet vallen, de afstand tussen de graden groter werd. Ik denk echter niet dat dat het geval is. Ik zie geen bewijs dat suggereert dat 8e dan aanzienlijk moeilijker is geworden, en ik kan me moeilijk voorstellen hoe dat zou kunnen.

9e en 10e dan-promoties waren geen beoordelingen in de zin die wij ze kennen. Dat wil zeggen dat ze nooit werden toegekend door onderzoek naar technisch kunnen, die in één enkele embu onder examenomstandigheden werden getoond. 8e dan was altijd het laatste technische examen van dat soort, dus het lijkt nogal vreemd om te suggereren dat het moeilijker is geworden, en dat cijfers vanaf 4e dan en hoger, op de één of andere manier worden opgerekend om de ruimte te vullen die is achtergelaten door het waargenomen moeilijker 8e dan-examen.

Ik zou zelfs willen suggereren dat dit, en alle andere Iaido-folklore, excuses zijn van studenten en dojoleiders voor het toenemende aantal mensen dat niet helemaal het juiste niveau haalt en dus faalt...

Behalen van 4^e Dan

Naarmate onze krijgskunsten populairder zijn geworden, het aantal leden toeneemt en meer mensen hoger in de ranglijst klimmen, zullen er onvermijdelijk meer mensen zijn die er niet in slagen de normen te halen die vereist zijn voor de 4e dan.

De 4e dan is (en was altijd) een moeilijke graad vanwege specifieke redenen die ik later zal bespreken. Het probleem wordt nog moeilijker gemaakt door het toenemende aantal dojo's dat wordt gerund door 4e en 5e (en soms lagere) dangraad houders. Met alle respect voor hen, maar het is moeilijk om aan een leerling les te geven die dicht bij je eigen kunnen ligt. Een 4e dan-leraar zal het erg moeilijk vinden om een 3e dan-student hogerop te helpen bij gebrek aan voldoende ervaring om te bepalen hoe hij de leerling kan helpen de moeilijke barrières in die vooruitgang te overwinnen. Dit is tenslotte de reden waarom panelleden minstens twee dangraden hoger moeten zijn dan de graad die wordt beoordeeld. Alleen met de nodige extra ervaring is het mogelijk om de problemen en moeilijkheden in perspectief te zien en in staat te zijn om de beste manier te identificeren om verder te gaan.

Het is duidelijk dat aanvragers die regelmatig op squadtraining (= National Team) hebben getraind en hebben deelgenomen aan nationale en internationale competities consistent slagen dan degenen die dat niet doen. Ik zou willen suggereren dat dit meer te maken heeft met de kwaliteit van het lesgeven tijdens de squadtrainingen, dan met de waarde van de competitie zelf, hoewel het van grote waarde is om de prestaties onder dat soort competitiedruk te zetten. Voor veel potentiële 4de dan-kandidaten is squadtraining echter misschien wel de enige reguliere mogelijkheid om met andere studenten van het zelfde niveau te trainen, deze te observeren en om regelmatig geholpen te worden door de meest ervaren instructeurs van de BKA.

Ik heb vele malen in beoordelingspanels gezeten voor de examens tot en met de 4de dan, en vaak heb ik kandidaten moeten afwijzen die zeer goede 3de dan waren, maar nog geen 4de dan niveau halen, en dat zal waarschijnlijk ook niet zo worden als ze doorgaan met trainen op de manier waarop ze dat aan het doen zijn.

Verwachtingen voor 4e Dan

Wat zorgt er dan wél voor dat een kandidaat, volgens mij als lid van een beoordelingspanel, een 4de dan is in plaats van een goede 3de dan?

Naar mijn mening moet een kandidaat om voor 4de dan te slagen ALLE volgende zaken aantonen:

- ❖ Er mogen geen technische fouten voorkomen in de technieken van ZNKR iai. Met technische fouten bedoel ik de details die de juiste acties van de reiho en kata beschrijven, zoals vastgelegd door de ZNKR. Het document hiervoor is vakkundig vertaald door Chris Mansfield en kopieën daarvan zijn beschikbaar. Dit project is van enorm voordeel geweest voor onze laido beoefenaars. Alle leden zouden moeten een exemplaar verkrijgen.
- ❖ Er mogen geen fouten in de reiho voorkomen. De 'nukitsuke' van de eerste kata moet sterk, goed getimed en beslissend zijn. In 1995 maakte Sagawa Sensei het punt dat 'nukitsuke' (de eerste snijbeweging) het belangrijkste is. Als deze mislukt, heeft alles wat daarna volgt geen betekenis. Tijdens wedstrijden zei hij dat als twee uitvoeringen zo op elkaar lijken en het onmogelijk is om te oordelen, dan zou de efficiëntie van de eerste snijbeweging het beslissende punt moeten zijn.
- ❖ Shisei moet sterk, gefocust en goed uitgebalanceerd zijn. Shisei betekent niet alleen fysiek een goede houding hebben, maar ook de juiste gemoedstoestand.
- ❖ Kigurai moet worden getoond vanaf het eerste moment dat men de shinza-jo betreedt.
- ❖ De uitvoering moet jo-ha-kyu laten zien in alle acties, kan-kyu in de kata, ma en maai moeten correct zijn zoals gedemonstreerd door de metsuke en hoe ver je je verplaatst tussen de snijbewegingen in verhouding met de timing die je kiest.
- ❖ De voorstelling moet aji en fukaku demonstreren.
- ❖ Er mag geen suki (opening) zijn waar iemand met een vergelijkbaar niveau gebruik zou kunnen van maken. Dit is het eerste niveau waarbij de uitvoering er consistent uit moet zien, net alsof de techniek in een echte situatie zou werken.
(De kandidaat moet er niet uitzien alsof hij een reeks bewegingen correct probeert te onthouden en na te doen, maar op een natuurlijke en realistische manier optreedt, waarbij hij effectieve snijbewegingen en slagen uitvoert om met de situatie van de riai van de kata om te gaan, terwijl hij de controle behoudt en niet overdreven agressief kijkt, of gehaast of verrast.)

Slot

Dit alles klinkt misschien als een hele opgave, maar is het echt te veel om dit te verwachten na minimaal 7 jaar training? Ik denk het echt niet. En zoals ik al zei, dit is slechts mijn mening. Andere examinatoren kunnen andere criteria hanteren. Dit gezegd hebbende, heb ik er vertrouwen in dat wij allen die in Groot-Brittannië in beoordelingspanels hebben gezeteld, vergelijkbare eisen hebben. Ik weet dat er mensen zijn geslaagd waarvan ik dacht dat dat niet zou moeten gebeuren, en omgekeerd. Om deze reden worden de beoordelingspanels voor hogere dan-graden groter gemaakt, om de onvermijdelijke verschillen in de specifieke verwachtingen van de verschillende examinatoren te nivelleren en/of te elimineren.

Je zou je dan redelijkerwijze kunnen afvragen wat je moet doen als je een van de ongelukkige mensen bent die meer dan eens gezakt is voor de 4de dan. Natuurlijk is meer training nodig, maar als wat je traint niet correct is, zal het je geen goed doen. Je moet erachter komen wat er mis is met de manier waarop je traint. Na vorig jaar les te hebben gegeven bij Watchet werd het maar al te duidelijk dat veel mensen die geen kendo trainen, maar alleen iaido, of Iaido & Jodo, niet genoeg suburi doen. Suburi verbetert niet alleen de snijefficiëntie (waardoor de behoefte aan kracht wordt verminderd en de beweging sneller, scherper en minder stijf wordt), maar verbetert ook de shisei, ademhaling, seme, kigurai en vele andere aspecten van de prestatie.

Zoek hulp bij andere leraren. Dit is geen belediging naar je eigen leraar toe, wiens toestemming of aanbeveling steeds moet worden gevraagd. Ik bedoel niet dat je je eigen leraar in de steek moet laten. Hulp zoeken elders is nuttig voor jullie beiden. Dit kan bijvoorbeeld tijdens BKA-seminars of squadtrainingen. Een andere leraar legt hetzelfde misschien anders uit of verandert de nadruk, zodat je beter begrijpt wat je al werd getoond. Dit is vooral het geval als je af en toe toegang hebt tot een Renshi- of Kyoshi-instructeur. Verder kijken dan de grenzen van je eigen dojo en je begrip op deze manier verdiepen is de 'Ha'-fase van 'Shu-ha-ri'. Iedereen die de 4de dan serieus ambiëert, moet kennis en begrip uit alle bronnen zoeken en verschillende methoden beginnen te assimileren. Heb vertrouwen in wat je hebt geleerd en in je opleiding. Oefen, zonder na te denken over de juistheid van je bewegingen, maar probeer je de vijand voor te stellen en met de situatie om te gaan met behulp van de methode in de kata. Gebruik een videocamera en bekijk je oefening zo snel mogelijk na de sessie, zodat je je kunt herinneren wat er is gebeurd, hoe je je voelde en wat je ziet kunt verbinden met de uitvoering zelf. Uiteraard mag je geen technische fouten maken...

Hiermee bedoel ik dat jouw training je nu in staat moet stellen een kata in deze zin correct uit te voeren, zonder na te denken over de verschillende fasen en bewegingen. Hierdoor je bewegingen op natuurlijke wijze vloeiend kunnen uitvoeren, je eigen persoonlijke interpretatie van ma en maai zal zich ontwikkelen en vervolgens ook fukaku. Oefen zo vaak mogelijk in het beoordelen van embu. Hou ten allen tijde een positieve houding aan. We hebben allemaal hindernissen die onze progressie in de weg staan, en die houden vaak verband met een verkeerde perceptie, of verkeerd denken, en niet zozeer met slecht lesgeven of het bereiken van een of andere competentiegrens. Wanneer deze barrière moet worden overschreden, en dit is voor iedereen anders, kan het onoverkomelijk en frustrerend lijken, maar over het algemeen, na 3 jaar, slagen 1 op de 3 kandidaten voor 4de dan. Kijk dieper, train harder en zoek verder naar de antwoorden. Ze zijn er om gevonden te worden.

Ogura Noboru hanshi's commentaar op laido

Technische vaardigheid en spirituele groei

Vrijdag 4 december 2009 - 11:08 — Sachie

Gesi (red.wijlen Serard Simon) was mijn Belgische vriend. Hij is een 71-jarige overlevende van terminale kanker. Hij heeft een zwarte band in Judo en 5de dan in laido. Gesi's professor is Ogura Noboru Sensei, 8ste dan hanshi in laido, Kendo Kyoshi 7de dan, en adviseur van de All Japan Kendo Federation. Hoewel Gesi een grote fan is van de Japanse cultuur, is zijn Japans vrij beperkt, dus telkens wanneer hij een gedicht of een brief aan zijn Sensei schrijft, vraagt hij mij om het te vertalen.

Zo leerde ik Ogura Sensei, via correspondentie, al ruim 7 jaar geleden kennen. Dit jaar kreeg ik de kans om Ogura Sensei voor het eerst persoonlijk te ontmoeten in Versailles, Parijs. Ondanks zijn opmerkelijke prestaties is hij een bescheiden, beleefde en grappige persoon. Hij gaf de hele dag energiek les, drie dagen achtereen, waarbij hij gedetailleerde uitleg gaf en humoristische, maar vriendelijke opmerkingen maakte. Hij is ongetwijfeld een groot laido-beoefenaar en professor, maar toen ik met hem sprak, kreeg ik de indruk dat hij ook een wijze filosoof is. Wat hij me vertelde was zo eenvoudig, maar toch diepgaand reflecterend, en helaas niet gemakkelijk te vertalen/begrijpen. Tijdens de gesprekken met hem voelde ik me vaak 'mottainai' (onwaardig) en bekwam mij soms een schuldgevoel indien ik alles voor mij alleen zou houden, en daarom dacht ik dat het beter was om zijn onderricht te vertalen en met anderen te delen.

Volgens Ogura Sensei hebben degenen die laido de rug toekeren als ze niet slagen voor een promotie-examen mogelijk het verkeerde doel. Natuurlijk is het van cruciaal belang dat discipelen hard werken, proberen de fysieke bewegingen onder de knie te krijgen en een cijfer te halen, maar laido is veel meer dan technische vaardigheid, merkte hij op. Simpel gezegd gaat de essentiële kernwaarde van laido over het cultiveren van jezelf en het worden van een beter persoon, wat dagelijkse inzet, gretigheid en doorzettingsvermogen met zich meebrengt. De essentie van laido is het verwerven van een harmonieuze geest en het leren over respect en aandacht voor anderen. Ook was ik onder de indruk van zijn aandacht voor alle menselijke fysiologische functies, of zijn intelligentie op het gebied van kinesthesie (=het vermogen van een organisme om de positie van het eigen lichaam en lichaamsdelen waar te nemen). Hij vertelde dat hij zijn zwaard vasthoudt met zijn vingerafdrukken die zijn ontworpen om antislip te zijn, en dat het ook de pinkvinger is die de dynamiek van bewegingen geeft. Diegenen die bujutsu beoefenen moeten al deze dingen weten, maar voor mij was het nieuw en erg interessant om te leren.

Toen ik wegging, gaf Ogura Sensei me een kopie van zijn artikel in het maandblad Kendo Jidai, pp. 63-65, juli 2009. Op verzoek van de uitgever "Taiku to Sports Shuppansha" schreef hij wat advies als lid van de examencommissie, door in de inleiding te schrijven: "Het doet mij enorm pijn om dit soort opmerkingen te schrijven, aangezien ik nog groen en onervaren ben, in de aanwezigheid van andere grote leden met ervaring op dit gebied (p.63)." Hier is een fragment van zijn opmerkingen over kwalificatienormen en examenvereisten in het artikel en de punten die Ogura Sensei beoordeelde. Dit deel (p. 63) is met toestemming vertaald van "Taiku to Sports Shuppansha".

Kwalificatienormen en specifieke examenvereisten

1^e Dan: Het tonen van de juiste kleding en juiste gedragingen; het tonen van de juiste houding in de juiste zwaardbewegingen en het uitvoeren van de juiste kata (vormen); het uitvoeren van nauwkeurige nukitsuke (het trekken van de katana uit de Saya), kiritsuke (scherp snijden) en chiburi (het verwijderen van bloed aan het zwaard), enzovoort om te onderzoeken of men de basisprincipes kan uitvoeren.

2^eDan: kunnen nagaan of er kracht werd toegevoegd bij het uitvoeren van de zwaardbewegingen, naast de 1-dan kwalificatienormen.

3^eDan: Alle kata vrijwel perfect kunnen uitvoeren; de basisbeginselen van de positie(s) van de denkbeeldige tegenstander(s) en geschikte afstand(en) hebben geleerd, gebaseerd op het leren van schriftelijke referenties en onderrichtingen van zijn leraar.

4-5^eDan: Voldoen aan kwalificatienormen van 3-dan; een verlengstuk van je ziel kunnen laten zien in de zwaardbewegingen, tegenover denkbeeldige tegenstanders; kalmte, metsuke, kihaku (onmiskerbare vastberadenheid om te overwinnen); de harmonieuze eenheid van ki (energie) -ken (zwaard) - tai (lichaam); soepele en gecontroleerde bewegingen; beheersing van zowel kokoro als waza (geest/hart/ziel en technieken).

6^eDan en hoger: voldoen aan alle voorgaande vereisten; er zal worden onderzocht hoe je met een zwaard tegen een denkbeeldige tegenstanders kunt vechten; goed op de hoogte zijn van de referenties; er wordt nagegaan of alle fysieke bewegingen (van de top van het hoofd tot de punt van de vingers) 'een leven' hebben.

Als de waza niet kunstmatig is, maar onder reële omstandigheden wordt uitgevoerd, is de waza levend en aanwezig; geïnspireerd door sierlijkheid en waardigheid. Ogura Sensei merkt op: "Deze kwalificaties zijn waarschijnlijk afhankelijk van de diepgang van iemands trainingen. Als ik jury ben, probeer ik me volledig op de geest te concentreren, alsof ik daadwerkelijk met een echt zwaard (shinken) tegen de kandidaat vecht." De dojo van Ogura Sensei stond open voor zijn discipelen. Toen hij zich voorbereidde op zijn derde poging om 8 dan te halen, gaf hij 's nachts eerst de reguliere training. Nadat al zijn studenten weg waren, deed hij het licht uit, en ging zijn dojo weer binnen nadat hij een nieuwe buiging had gemaakt. Hij deed vaak na middernacht keiko in het donker. Op deze manier bereikte hij iets bijna onmogelijks. Hij zei dat hij laido nooit beu was of opgaf tijdens zijn 46-jarige carrière in vechtsporttraining, maar dat hij zich voortdurend tot iai aangetrokken voelde.

Hou er rekening mee dat de Sensei tegen de 'sportificatie' van laido is, maar hij legt veel meer de nadruk op spirituele aspecten dan op technische vaardigheid. Vergeleken met degenen die Kendo leren, is de populatie laido-beoefenaars veel kleiner, en daarom zou hij de groei van laido graag willen bevorderen.

Ik hoop dat deze vertaling voor iedereen nuttig kan zijn. Ik wil Jeffrey Marsten bedanken voor zijn recensie. Ga zo door... Ganbatte !

Grading requirements Ogura sensei

This part is translated with permission from *Taiku to Sports Shuppansha*. They are points given by Ogura sensei.

Rank to be examined	Qualification Standards and Specific Requirements for Examination
Sho (1) dan	Showing the right wearing and right manners; showing the right attitudes in the right sword movements or performing the right <i>kata</i> (forms); performing accurate <i>nukitsuke</i> (drawing the <i>katana</i> from the <i>saya</i>), <i>kiritsuke</i> (quick dispatch), and <i>chiburi</i> (removing blood from the blade), and so on to examine if one can perform the basics.
2 dan	To be examined if one has instilled force in executing the sword movements, in addition to 1 dan qualification standards.
3 dan	Being able to perform all the <i>kata</i> nearly perfectly; having learned the basics of position(s) of the imaginary opponent(s) and suitable distance(s), based on learning from written references and teachings from one's Master.
4-5 dan	Satisfying qualification standards of 3 dan; being able to show an extension of your soul in the sword movements, facing the imaginary opponents; instilled calmness, <i>metsuke</i> , <i>kihaku</i> (unmistakable determination to vanquish); the harmonious unity of <i>ki</i> (energy) - <i>ken</i> (sword) - <i>tai</i> (body); smooth and controlled movements; mastering in both <i>kokoro</i> and <i>waza</i> (mind/heart/soul and techniques).
6 dan and above	Satisfying all the previous requirements; will be examined how to fight with swords against the imaginary opponents; being well acquainted with the references; will be examined all the physical movements (from the top of the head to the tip of the fingers) have "life" [in their <i>iai</i>]; If the <i>waza</i> is not artificial, but performed in the real conditions - the <i>waza</i> is living and present; Instilled graceful air and dignity. Ogura Sensei remarks, " <i>These qualifications probably depend on the depth of one's trainings. When I jury, I do try to fully concentrate on the mind as if I actually fight against the candidate with real swords (shin ken).</i> "

A. First, Second and Third dan

Level of basic techniques demonstrated by the examinee. The candidate has learned and correctly acquired the basic *iai* skills.

1. Chakuso and Reiho. The candidate's appearance and whether he/she is correctly wearing the *iai gi* and *hakama*, and is holding the sword correctly. Appropriate manners and deportment (*reiho*).
2. Correct posture
3. Correct *Nukitsuke* and *kiritsuke*
4. Correct *chiburi* and angles
5. Correct *noto*
6. Strong spirit (*kiset*)
7. Correct 5 *kamae*
8. Big Strong Fast Smooth. Big cut, big motion. Strong cut. Fast is *jo ha kyu* style. Smooth is a natural and soft body.

Ohmi Goyo sensei, 2008

These notes are basic for those who sit on a grading panel, but they should also be read carefully by the students. You are the judge of your own practice

B. Fourth and Fifth dan

Level at which the candidate demonstrates he/she is facing an opponent by virtue of his/her techniques.

Candidate has fully acquired and is able to utilize basic and advanced *iai* skill.

9. Calmness of mind
10. *Metsuke*
11. *Ki ken tai - ichi* (spirit, sword and body in harmony)
Which is based upon correct sword handling and techniques, correct posture and high spirit.
12. Movement and timing of *jo ha kyu*. *Jo* is slow on beginning, *ha* is fast and *kyu* is full speed or sharp.
13. Depth of training
14. Level of mental and physical discipline
15. Showing *kan-kyu-kyo-jaku* in techniques. *Kan* = loose. *Kyu* = rapid, sharp. *Kyo* = strong. *Jaku* = soft.
16. Control and understanding of the distance between you and the opponent
17. Full of spirit
18. Sharp *nukitsuke*, strong two hand cuts and cutting with the *monouchi*.
19. *Kigurai*
20. Techniques with *ki sen o seisuru*, to control the moment a technique begins.

C. Sixth and Seventh dan

Ability to demonstrate *jiri* (theory and technique). Beside the basic and advanced *iai* techniques the candidate has acquired sufficient knowledge and understanding of *jiri*, the techniques of *iai* accompanied with the theory or principles. Showing the act of facing the opponent by the body and the mind.

21. Understanding of *riai*. The candidate must be able to execute *waza* and move in a way that is rational and purposeful.
22. *Fukaku* and *himi*. Demonstrating one's own style which is dignified (has presence) and elegant.
23. Showing *san i no kaku*
  - a. Before the strike: *tsuyu-no-kurai*, the moment of a falling dewdrop
  - b. During the strike: *setsuka-no-ki*, the timing of a spark
  - c. After the strike: *bon-sho-no-kurai*, the echo of a bell.
You must start with a, cut with b, and show *zanshin* with c.
24. *Shin ki ryoku - ichi*. In showing the moment of a dewdrop, *shin* (mind) has the stillness of water. *Ki* (spirit) is action, like the wind over the water. *Ryoku* (*waza* or power) is a force like a wave.

You should start your *iai* like a wave created by the wind (spirit) touching the stillness of the mind.

